

L'oportunitat del poble kurd

La premsa internacional dedica les últimes setmanes gran quantitat d'anàlisis a com afectarà les expectatives kurdes de tenir un Estat propi la participació de les seves milícies a la guerra de Síria i Iraq. L'opinió generalitzada és que, si més no, l'antic somni kurd s'està obrint pas, encara que tímidament, en els complicats escacs diplomàtics que juguen a la regió Washington, Moscou, Ankara, París, Al-Riyad i Londres.

Escrivia l'analista Roger Cohen el passat 14 de novembre a *The New York Times* que l'aliança estable entre Turquia i els Estats Units s'ha de mantenir, però recordava que l'actitud hostil de Recep Tayyip Erdogan cap als kurds "enterboleix" l'entesa i asseverava que "l'única forma" de donar estabilitat a la zona seria una "seriosa negociació" entre els turcs i els kurds. El bessó de la negociació el deixava el·líptic però clar: la possibilitat d'un Estat kurd. Per una altra banda, *The Guardian* afirmava el 2 de desembre que el *premier* David Cameron està pensant de suportar l'estratègia britànica a la zona sobre els combatents "sirians moderats", uns 70.000, dels quals una mica menys de la meitat són les milícies kurdes, cosa que, a la pràctica, analitzava el rotatiu, afavoriria les reivindicacions d'aquest poble, és a dir el dret a tenir un Estat. A França, mentrestant, alguns dels principals diaris –*Le Monde*, *Libération*...– així com institut d'anàlisi política com la Xarxa Voltaire –*voltairenet.com*– consideren que l'Elisi aposta, després dels atemptats de París, perquè els kurds intervinguin com a protagonistes en el disseny del futur a la zona. Són només tres exemples entre molts altres que pareixen indicar que algú cosa s'està movent a favor d'aquest poble, per primera vegada a la història.

MIQUEL
PAYÉRAS

Canvi diplomàtic

Per una banda, els kurds tenen el suport de Rússia, la qual cosa aixeca la irritació rabiosa d'Ankara. A tall d'exemple, el passat 30 de novembre el vice-ministre d'Afers Exteriors rus, Mikhaïl Bogdanov, declarava als mitjans de Moscou –paraules recollides per les agències Interfax i EFE– que "nosaltres mantenim bones relacions amb els nostres amics kurds d'Iraq i de Síria i seguirem en contacte amb ells". El diplomàtic insistí en el fet que "els kurds han d'estar representats en els esforços per crear una plataforma patriòtica a Síria" que anorrei l'ISIS i, llavors, també caldrà que "participin" de la pau, un eufemisme per referir-se al suport a un potencial Estat kurd.

El fet que l'octubre passat Vladímir Putin ordenés la intervenció de les forces aèries a Síria ha sacsejat l'equilibri clàssic regional. Fins aleshores Ankara, amb el suport dels Estats Units, feia i desfeia com volia, com quan per exemple el juny atacà les posicions kurdes a la frontera amb Síria. Amb la intervenció russa les coses han canviat. Els kurds se senten més forts amb el suport de Moscou i l'Estat turc em posa cada vegada més nerviós. Em aquest context de tensió entre els dos països s'ha d'entendre l'abatiment d'un avió de combat rus per part d'un caça turc i la consegüent ofen-

siva política de Moscou contra Erdogan, presentant-lo a la comunitat internacional com un fàctic aliat de l'Estat Islàmic, com féu la setmana passada publicant fotos de satèl·lit que semblen demostrar que compra petroli a l'ISIS. I per si faltava més claredat, Putin digué el 3 de desembre que "Turquia se'n penedirà" de l'atac al seu avió.

Per una altra banda, els atemptats d'Estat Islàmic a París han acabat de capgirar la situació geopolítica de la zona, que Moscou havia començat a alterar. Per a Occident, Kurdistan havia estat sempre el mer nom del territori on rau el poble kurd, entre Síria, Iraq i Turquia. Ningú feia gens de cas de les reivindicacions d'un Estat propi. Amb la guerra actual, una part del país ha quedat sota control militar efectiu de les milícies nacionals. Això li dona, a la pràctica, caràcter sobirà, però fins ara sense cap suport occidental. De fet, quan Turquia atacà a traïció les seves posicions ningú s'escandalitzà, ni a Europa ni als Estats Units. Perquè l'aliat únic era Ankara. Tanmateix, de sobte la salvatjada contra França ha focalitzat cap aquella zona l'interès de l'opinió pública europea i americana. Tothom es demana què hi fan els respectius Governos, qui ven les armes que acaben arribant a l'ISIS –Espanya, entre d'altres, com ara s'ha sabut–, qui compra petroli als terroristes... i enmig de tot plegat el poble kurd està emergint com un subjecte més del complicat equilibri a la zona.

Podria ser, en aquest context, que els kurds afegissin al suport polític rus, si més no, la complicitat d'Occident per donar carta de naturalesa diplomàtica al territori que controlen militarment? És a dir, reconèixer-lo com a embrió d'un futur Estat kurd? Com a mínim és pertinent el dubte, perquè es donen indicis que Washington podria estar pensant en aquesta possibilitat. *The New*

SALVADOR LLOSA

EL SOMNI KURD S'OBRI PAS EN EL COMPLICATS ESCACS DIPLOMÀTICS QUE JUGUEN WASHINGTON, MOSCOU, ANKARA, PARÍS, AL-RIYAD I LONDRES

LA DESAPARICIÓ DELS ACTUALS IRAQ I SÍRIA IMPLICARIA LA CREACIÓ DE TRES NOUS ESTATS: UNA PETITA SÍRIA, SUNNISTAN I KURDISTAN

York Times publicava la setmana passada un article de John Bolton, un dels falcons republicans, ex-ambaixador davant l'ONU, en el qual deia que "com que la Síria i l'Iraq d'abans (de 2011 i 2003, respectivament) ja no existeixen" l'única opció "viàble" per al futur "és crear en el seu lloc" noves realitats estatals. Repetia l'essència de la vella aspiració geoestratègica de l'administració conservadora de Bush a la regió –fou publicada a *Armed Forces Journal* pel tinent coronel Ralph Peters el juny de 2006–, que ara pareix assumir o com a mínim contemplar el Govern d'Obama, al parer del diari esmentat. A Europa, mentrestant, i tal com ja s'ha dit abans,

tant París com Londres com a mínim valoren –des dels atacs contra França– que el poble kurd sigui un agent protagonista a l'hora de dissenyar el futur de la zona.

Segons els autors citats, la futura desaparició dels actuals Iraq i Síria hauria d'implicar la creació de tres nous Estats. El primer seria una molt disminuïda Síria, controlada o no per Baixar al-Assad, que quedaria marginada a una estreta franja litoral. El segon ocuparia dos terços del territori dels dos països, el qual anomenen Sunnistan. I una tercera entitat estatal, menor, seria la kurda, que ocuparia els territoris d'aquest poble a Síria, Iraq i, davant de l'horror turc, po-

dria ser que també la seva part de Turquia. Les quatre potències, Rússia, Estats Units, França i Gran Bretanya, així com Aràbia Saudita –que vol evitar la penetració iraniana a la regió– tindrien una influència decisiva en els futurs Governos.

Per descomptat, totes aquestes previsions es basen en la derrota de l'Estat Islàmic, la pau pactada i en el fet que Estats Units i la Unió Europea forcin Turquia a acceptar l'acord internacional i que per tant no provoqui una nova guerra, a la qual ha advertit que està disposada a arribar, per impedir l'Estat kurd.

Periodista d'EL TEMPS